

فروش ۲۰ هزار میلیاردی دارو در ۲ ماه

رشد درآمد شرکت‌های دارویی شستا با وجود فشارهای ارزی و هزینه‌ای ادامه دارد

صنعت داروسازی ایران، یکی از ستون‌های حیاتی اقتصاد و سلامت کشور، در هفت‌ماهه نخست سال جاری توانست با وجود فشارهای اقتصادی و محدودیت‌های ارزی، رشد چشمگیری در فروش تجربه کند. شرکت‌های دارویی زیرمجموعه سازمان تأمین اجتماعی (شستا) با ثبت درآمد ۷۰ هزار و ۴۵۷ میلیارد تومانی، نشان دادند که ظرفیت تولید داخلی و مدیریت زنجیره تأمین می‌تواند فشارهای بیرونی را تا حدی مهار کند. با این حال، کارشناسان هشدار می‌دهند که ادامه روند فعلی بدون اصلاح سیاست‌های حمایتی و قیمت‌گذاری می‌تواند به کاهش رقابت‌پذیری و کمبود داروهای حیاتی منجر شود.

رشد پرشتاب فروش دارویی

در میان شرکت‌های زیرمجموعه شستا، شرکت توزیع دارو و پخش با درآمد ۲۳ هزار و ۱۸۰ میلیارد تومان، رشد ۵۵ درصدی را به ثبت رساند. داروسازی فارابی نیز فروش ۲ هزار و ۲۴۴ میلیارد تومانی را گزارش کرد که افزایش ۲۷ درصدی را نشان می‌دهد. تولید مواد اولیه داروپخش (تماد) با درآمد یک هزار و ۸۲۴ میلیارد تومان، رشد ۲۶ درصدی داشت و ژلاتین کپسول ایران با ۸۸۱ میلیارد تومان، رشد ۵۰ درصدی را تجربه کرد. در بخش تولید، کارخانجات داروپخش بیشترین

جهش را ثبت کرد و با درآمد ۴ هزار و ۲۷۱ میلیارد تومان، رشد ۱۴۱ درصدی به دست آورد. دیگر شرکت‌ها نیز افزایش قابل توجهی داشتند: داروسازی ابوریحان با رشد ۸۰ درصدی و فروش ۲ هزار و ۶۱ میلیارد تومان، کاسپین تأمین با رشد ۱۰۲ درصدی و درآمد ۲ هزار و ۶۱۹ میلیارد تومان و داروسازی شهید قاضی با رشد ۸۰ درصدی و درآمد یک هزار و ۸۶۵ میلیارد تومان.

شرکت‌های پخش و توزیع نیز در مسیر رشد قرار گرفتند؛ پخش هجرت با درآمد ۱۵ هزار و ۴۹۷ میلیارد تومان، رشد ۳۰ درصدی داشت و داروسازی دانا با ۳ هزار و ۷۵۳ میلیارد تومان، رشد ۴۸ درصدی را ثبت کرد.

دیگر شرکت‌ها از جمله داروسازی اکسیر، زهراوی و لابراتوارهای رازک نیز با رشد ۲۸ تا ۷۲ درصدی، روند مثبت بازار دارویی را تکمیل کردند.

چالش نقدینگی و ارز

با وجود این رشد قابل توجه، صنعت دارو با مشکلات جدی مواجه است. کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش، نخستین و مهم‌ترین چالش است. افزایش هزینه‌های تولید به دلیل نوسانات نرخ ارز، بالا رفتن قیمت مواد اولیه و هزینه‌های حمل و بسته‌بندی، فشار زیادی بر شرکت‌ها وارد کرده است.

قیمت‌گذاری دستوری مانع رشد

در حالی که هزینه‌های تولید شامل مواد اولیه، حقوق کارکنان و انرژی با سرعت بالایی افزایش یافته، سیاست‌های قیمت‌گذاری دستوری امکان انعطاف در تعیین نرخ واقعی محصولات را محدود کرده‌اند. این موضوع باعث کاهش حاشیه سود شرکت‌ها و در مواردی زیان‌دهی برخی تولیدات شده است. بسیاری از شرکت‌ها مجبور به تمرکز بر تولید محصولات سودآورتر شده‌اند که در بلندمدت می‌تواند کمبود برخی داروهای حیاتی را به همراه داشته باشد.

کارشناسان اقتصادی تأکید دارند اصلاح سیاست‌های حمایتی، تسهیل تخصیص ارز و بازنگری در نظام قیمت‌گذاری، کلید عبور از این چالش‌هاست. به‌رغم محدودیت‌ها، بهره‌وری داخلی و مدیریت هوشمند

زنجیره تأمین موجب شده که شرکت‌ها همچنان روند رشد تولید و فروش را حفظ کنند.

هشدار برای آینده دارویی کشور

با وجود رشد فروش، کاهش سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، تولید داروهای نوترکیب و بایوتک و ارتقای فناوری خطوط تولید نگرانی‌هایی ایجاد کرده است. بسیاری از شرکت‌ها همچنان به تولید داروهای ژنریک محدود می‌شوند و این می‌تواند در بلندمدت وابستگی به واردات داروهای پیشرفته و کاهش رقابت‌پذیری صنعت دارویی کشور را تشدید کند. کارشناسان توصیه می‌کنند بدون سرمایه‌گذاری در فناوری و نوآوری، رشد کوتاه‌مدت درآمد‌ها نمی‌تواند امنیت دارویی و استقلال تولیدی کشور را تضمین کند. سیاست‌های حمایتی باید به گونه‌ای طراحی شوند که هم حاشیه سود تولیدکنندگان حفظ شود و هم امکان سرمایه‌گذاری در نوآوری و توسعه محصولات جدید فراهم شود.

راهکارهای پیشنهادی

به اعتقاد تحلیلگران، برخی راهکارهای کلیدی برای حفظ و تقویت صنعت دارو شامل موارد زیر است: تسهیل تخصیص ارز: کاهش فرایندهای پیچیده اداری و تثبیت نرخ ارز برای مواد اولیه، به شرکت‌ها امکان برنامه‌ریزی دقیق‌تر می‌دهد.

اصلاح نظام قیمت‌گذاری: انعطاف در تعیین قیمت محصولات و جبران افزایش هزینه‌ها، می‌تواند حاشیه سود شرکت‌ها را افزایش دهد.

تقویت سرمایه‌گذاری داخلی: تشویق شرکت‌ها به ارتقای فناوری خطوط تولید و توسعه داروهای نوآورانه، وابستگی به واردات را کاهش می‌دهد.

بهبود مدیریت زنجیره تأمین: استفاده از ظرفیت‌های داخلی و بهینه‌سازی فرایندها، فشار نقدینگی و ریسک تأمین مواد اولیه را کاهش می‌دهد.

وضعیت فعلی و اوضاع آینده

صنعت داروسازی ایران، به ویژه شرکت‌های زیرمجموعه سازمان تأمین اجتماعی، در هفت‌ماهه نخست سال جاری توانستند با رشد چشمگیر فروش، توانایی خود را در مدیریت فشارهای اقتصادی نشان دهند. درآمد ۷۰ هزار میلیارد تومانی این شرکت‌ها نشانه ظرفیت بالای تولید و مدیریت داخلی است. با این حال، چالش‌های نقدینگی، نوسانات ارزی، قیمت‌گذاری دستوری و محدودیت در تحقیق و توسعه، هشدارهایی جدی برای آینده صنعت دارو به همراه دارند. تنها با اصلاح سیاست‌ها، حمایت واقعی از تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاری در نوآوری، صنعت داروی کشور می‌تواند علاوه بر رشد کوتاه‌مدت، به پایداری و استقلال بلندمدت دست یابد.

یادداشت
O P I N I O N

محمدرضا بهرامن

رئیس خانه معدن ایران

۵۵ میلیاردیورو شرط رشد معدن

برنامه هفتم توسعه، دستیابی به رشد ۱۳ درصدی در بخش معدن را هدف‌گذاری کرده؛ هدفی بلندپروازانه که تحقق آن مستلزم سرمایه‌گذاری حدود ۵۵ میلیارد یورو است. این رقم نمایانگر ظرفیت بالقوه‌ای است که می‌تواند بخش معدن را به یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصادی کشور، ارزآوری و اشتغال‌زایی تبدیل کند، اما مسیر پیش‌رو با چالش‌های جدی همراه است. تحریم‌ها، محدودیت‌های مالی و موانع صادراتی نه‌تنها جریان تأمین مواد اولیه و نقل و انتقال مالی را مختل کرده، بلکه دسترسی به بازارهای هدف را نیز با مشکل مواجه ساخته است. همین واقعیت، ضرورت بازنگری جدی در رویکردهای گذشته و تعریف راهبردهای نوین را دوچندان می‌کند، زیرا بخش معدن امروز دیگر نمی‌تواند صرفاً یک فعالیت صنعتی سنتی باشد و باید به عرصه‌ای رقابتی و مبتنی بر فناوری‌های نوین تبدیل شود.

ظرفیت ایران برای حضور در بازارهای منطقه‌ای بالا است، اما معارض صادراتی غیرمنطقی مانع بهره‌برداری شده‌اند. مازاد تولیدات معدنی باید صادر و سرمایه‌گذاری مشترک با کشورهای هدف، به‌ویژه اتحادیه‌ی اوراسیا، توسعه یابد. بخش معدن و فولادسهم عمده‌ای از ارز کشور دارند و رشد پایدار آن‌ها نیازمند ثبات سیاست‌گذاری و حمایت بلندمدت است.

ایران از نظر ذخایر معدنی در جایگاه قابل توجهی قرار دارد و در برخی سنگ‌ها مانند مرمریت رتبه نخست جهان را داراست، با این حال سهم صادراتی ما بسیار اندک است. ارزش صادرات سنگ‌های معدنی در دهه گذشته از حدود ۴۵۰ میلیون دلار به کمتر از ۲۵۰ میلیون دلار کاهش یافته که نشان‌دهنده ضعف سیاست‌گذاری و از دست رفتن بازارهای هدف است. بازگشت به مسیر رشد مستلزم برنامه‌ریزی جامع در حوزه صادرات، فرآوری، بازاریابی و استفاده از ظرفیت شکل‌های تخصصی و بخش خصوصی است. در مقیاس جهانی، تمرکز بر عناصر نادر و کمیاب است و کشورهایی مانند عربستان با تعریف «انقلاب معدنی» ارزش بخش معدن خود را طی چند سال از ۱.۳ تریلیون دلار به ۲.۲۵ تریلیون دلار افزایش داده‌اند. ایران نیز برای عدم عقب‌ماندن از این جریان جهانی باید سرمایه‌گذاری هدفمند، فناوری‌های نوین و برنامه‌ریزی دقیق را در دستور کار قرار دهد.

ضعف در بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و هوش مصنوعی یکی از موانع جدی توسعه معدن است. این فناوری‌ها برای شناسایی ذخایر، بهینه‌سازی استخراج و افزایش بهره‌وری ضروری‌اند. ارتباط دانشگاه‌ها و صنعت باید تقویت شود تا تحقیقات کاربردی و پروژه‌های فناورانه به بهره‌وری واقعی منجر شوند. با وجود مالکیت بیش از ۹۵ درصد معادن توسط بخش خصوصی، تصمیم‌گیری و مجوزها عمدتاً در اختیار دولت است و کندی سرمایه‌گذاری و محدودیت نوسازی تجهیزات را موجب شده است. سرمایه‌گذاری در اکتشاف و فرآوری و نوسازی تجهیزات اولویت داشته و جذب سرمایه‌گذاری خارجی با تضمین قانونی و سیاست‌های تشویقی باید تسهیل شود. بحران ناترازی انرژی، از کمبود گاز و برق تا نех‌های بالا، تولید را تهدید می‌کند و تدابیر آن می‌تواند به توقف تولید و افزایش بیکاری بینجامد.